

Waar leef en vecht je voor?

Roman

door Tryntsje van der Steege

Het is moeilijk een rode draad aan te wijzen in *De vlammenwerpers* van Rachel Kushner. De thema's en onderwerpen waaieren breed uit, en ook de verschillende personages en historische en culturele verwijzingen volgen elkaar in rap tempo op. Maar Kushner houdt alles knap in bedwang vanuit het referentiekader van haar naamloze heldin; een 23-jarige pas afgestudeerde kunstenaars die halverwege de jaren zeventig naar New York verhuist om er haar carrière op te bouwen. Reno wordt ze genoemd, naar de plaats in de staat Nevada waar ze vandaan komt. Met een aantrekkelijke mix van nieuwsgierigheid en naïviteit beschouwt Reno de (kunstenaars)wereld om haar heen.

Kushner schrijft in een meeslepende stijl, met korte doeltreffende zinnen, scherpe observaties en originele karakterisering - zelfs een hond 'jankte zoals kleine honden

doen, uit een behoefte die niet simpelweg kon worden vervuld met eten en gezelschap, iets waarmee grotere honden altijd tevreden leken'. Ironie ligt voortdurend op de loer, en vraagt waakzaamheid van de lezer - die desalniettemin onherroepelijk wordt meegeleurd in de stroom van actie, reactie, gesprekken en gedachten. Het verhaal schiet alle kanten op, maar het blijft kloppen en in elkaar passen. Hier een impressie aan de hand van een min of meer willekeurige selectie van thema's.

Snelheid en beweging

Vanaf de afbeelding op het omslag van een motorrijder die over zijn (of haar) machine gebogen staat, klaar om over de uitgestrekte vlakke te scheuren, zitten snelheid en beweging ingebakken in het verhaal. We maken kennis met Reno als ze onderweg is naar de zoutvlakten van Utah om een snelheidsrecordpoging te ondernemen. Het gaat hierbij niet eens om het record, maar

om het racen als artistieke performance en om de foto's waarmee ze de snelheid, of in ieder geval de sporen die haar snelheid achterlaat, achteraf vast wil leggen.

De motor waarop ze rijdt, is beschikbaar gesteld door de familie van haar geliefde Sandro Valera, en verbindt Reno's verhaal met dat van Sandro's vader aan het begin van de 20e eeuw. Valera was een Italiaanse avant-gardist, futurist, WOI-veteraan en pionier op het gebied van motorfietsen en banden. Hij zette het imperium van bandenfabrieken op dat in Italië wordt gerund door Sandro's broer Roberto, en waar Sandro zelf het liefst zo weinig mogelijk mee te maken heeft. Op het moment van vertellen wordt het familiebedrijf bedreigd door stakende arbeiders en rebellerende socialistische groeperingen, waarmee we al zijn aangekomen bij het volgende thema in het boek: geweld en revolutie.

'Geweld en revolutie' vormen de overtreffende trap

van 'snelheid en beweging'. In *De vlammenwerpers* komen verschillende revolutionaire bewegingen aan de orde. Allereerst zijn er de Italiaanse futuristen met hun fascinatie voor licht, lawaai, ronkende motoren en glimmend metaal, en hun verheerlijking van verandering, modernisering, strijd en oorlog.

Daarnaast ontmoet Reno een voormalig lid van de fictieve New Yorkse groepering de Motherfuckers. Deze beweging met anarchistische trekken en gewelddadige acties wil betere leefomstandigheden aan de onderkant van de samenleving bewerkstelligen: 'Ze deden wat ze konden om zorg te bieden. Zorg met kracht, noem het gewapende liefde.'

Ook de Beweging in Rome, waar Reno terecht komt na haar breuk met Sandro, schuwt geen geweld om te bereiken wat ze wil; hogere lonen, betere voorzieningen en eerlijkere verdeling van kapitaal. Reno maakt de rellen en demonstraties in 1977 van dichtbij mee, maar maakt er niet echt deel van uit; ze observeert en interpreteert, maar slaagt er niet in zich te identificeren met de Beweging.

Gelijkgestemden

En toch is 'ergens deel van uitmaken' misschien wel het belangrijkste thema in dit boek. De verschillende bewegingen en groeperingen, zowel de artistieke als de politieke, staan symbool voor de drang om ergens bij te horen en gelijkgestemden te vinden - hoe hard sommige mensen ook proberen uniek te zijn. *De vlam-*

menwerpers zit vol met kleurrijke individuen die zichzelf tot kunst verheffen, waarbij fictie en werkelijkheid onmerkbaar in elkaar overlopen, en de waarheid ondergeschikt wordt aan het concept van jezelf dat je uitdraagt. Kunst is de expressie van identiteit, en tegelijkertijd wordt identiteit een voortdurende performance; Sandro's vriend Ronnie vertelt de meest fantastische verhalen over zichzelf, Reno's vriendin Giddle 'acteert' dag in, dag uit dat ze serveerster is, en ook de deelnemers aan de wervelende gesprekken tijdens diners en vernissages spelen hun rol en voeren overtuigend hun monologen op.

Reno lijkt een van de weinigen die echt authentiek is en dicht bij zichzelf blijft, ook al geeft ze zichzelf nooit helemaal bloot - we weten haar echte naam niet eens. Hiermee is zij wel het perfecte filter voor de wereld om haar heen. Ze kijkt en beschrijft kritisch, geïnteresseerd, en met gepaste verwondering, gedreven door haar zoektocht naar antwoord op de vragen hoe te leven, waarvoor te vechten, en welke risico's te nemen. 'Weggaan, zonder antwoord. Doorgaan naar de volgende vraag.'

i *De vlammenwerpers*. Rachel Kushner. Atlas Contact, 21,99 euro (e-book 14,99 euro). Vertaald uit het Engels door Lidwien Biekmann en Maaïke Bijnsdorp

Internationale doorbraak

Rachel Kushner (1968) groeide op in Eugene, Oregon, in een vergelijkbaar kunstenaarsmilieu als ze beschrijft in *De vlammenwerpers*. Na haar studie creatief schrijven aan Berkeley University in San Francisco verhuisde, ze net als haar hoofdpersoon Reno, naar New

York. Tegenwoordig woont en werkt ze in Los Angeles; ze schrijft verhalen en essays voor verschillende tijdschriften. *De vlammenwerpers* is haar tweede boek. Het is een van de meest besproken en hoogst gewaardeerde boeken van 2013 en betenkende Kushners' interna-

tionale doorbraak. Zowel *De vlammenwerpers* als haar eerste roman *Telex from Cuba* uit 2008 werden genomineerd voor een National Book Award. De filmrechten van *De vlammenwerpers* zijn inmiddels verkocht, en de vertaalrechten aan meer dan tien landen.